

ARANYOSVIDÉK.

Torda-Aranyosmegye közigazgatási, közmivelődsi, társadalmi heti lapja és a Torda-aranyosmegyei gazdasági egylet hivatalos közlönye

ELŐFIZETÉSI DIJ:
 Egész évre 6 frt
 Fél évre 3 frt — kr.
 Negyed évre 1 frt 50 kr
 Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAP-ULAJDONOS:

K. WERESS SÁNDOR.

Szerkesztői szállás és kiadóhivatal, Hiduteza 32.

H I R D E T É S I D I J.

Arzsabály szerint.

Kéziratok nem adatnak vissza.

M á r c z i u s 1 3.

Évfordulóját ünnepli Magyarország márczius 15-én oly világeseményeknek, melyek megrázkodtatták ezelt 44 évvel szunnyadozó világrészünket

Mi a kik nem voltunk szemtanui azon időnek, melyben a II. Rákóczi Ferencz kora ébredt új életre, fogalmunk sem lehet azon lelkesedéstről, mely átjárta a kedélyeket, midőn a felzendülő dalra: „Kossuth Lajos azt izente“ elhagyta az apa családját a fiu szülőit. és süvegére tűzve a nemzeti szín rózsát, ment lelkesedéssel oda, hol oly olcsón adták és vették a halált.

Szabadság, egyenlőség, testvériség! Ez volt forrongó világrészünk jelszava. Franciaország fővárosában lobbant fel a népszabadság lángja, mely aztán végig lobogott a szomszéd országokon, s nálunk, hol olyan volt a nemzet zöme, mint a forrongó tenger, melynek csak egy új erős szélfuvallatra volt szüksége, hogy a meglevő állapotokat felforgassa, midőn Kossuth Lajos márczius 13-án megtartotta a Pozsonyba össszegyült Karok és Rendekhez örök emlékü beszédét, s míg az alsó ház és főrendi tábla a felküldendő felirat felett tanácskozott, Budapesten Petőfi és lánglelkü ifju társai kinyomatták a nemzet szívébe beirt 12 pontot, megteremtették a szabadsajtó első termékét. . . .

Jó királyunk V. Ferdinánd megadta az alkotmányt, de ugyanekkor fel emelte fejét a reakció is, mely arra esküdött meg, hogy a szabadság fel-

gyuladt tűzét eloltja. A szívnek szegzett szurony ellen csak két orvosság van: vagy a feltétlen megadás, vagy az önvédelem életre, halálra. . . . A 48-ki hősök az utóbbit választották! És megindultak az események, milyenek csak századok hosszu során állanak elé egyszer, midőn a kemény, harcban gyakorolt hadsereg futott és megállani nem volt képes az íróasztal mellől, az oskola padjairól, az eke mellől elhívott hősiük lelkesedése előtt.

A legyőzött kolosszust ledőlésében egy másik még nagyobb óriás jött támogatni, a kettőnek aztán sikerült legyőzni az ifju magyar honvédeket; elhunytak ők, „bár csatájok a védelmezett népjog csatája volt“ . . . És bekövetkezett egy időszak, a mikor a sirhalom hallgatagsága borult a hazára. Erre már mi újabb nemzedék is emlékszünk Estvéneként jól megválogatott baráti körben mesélgették az apák a lefolyt harci élményeiket, de az ősi kard, épp úgy, mint a hazafias érzelmek nyilvánulása elvult rejtve mélyen. Idegen ajku katonaság tanyázott éveken át városunkban, beczirker, zsandár, fináncz, jól szervezett kémrendszer kísérte figyelemmel a magyar hazafi minden tettét. . . .

Azt mondja a költő: „él még a sír felett is egy remény.“ Az elnyomatás szomorú idejében a nép folyton várta vissza Kossuthot. A Horváth-Gálffy-féle összeesküvés új áldozatokat adott a bakó kezébe, s a sötéten borongó idő csak folyt tovább-tovább, mind addig, míg világesemények jöttek segélyére az

elnyomott szabadelvű eszmék képviselőinek; jött az 1860-beli újra ébredés időszaka és jött az 1867-iki kiegyezés hajnala, mely visszaadta a nemzetnek szeretett királyát és visszaadta a nemes szívű királynak öt bálványozásig szerető magyarjait! . . .

25 év mult el azóta, s a fellendült alkotmányosság mind terjedelmesebb gyökeret vert a haza szent földében, bár ellencink azt nem életrevaló, elcsenevészsre hajlandó növénynek hitték. Hála Istennek csalódtak. A most elbeszélt eseményeket unokáink fogják igazi részletességgel megismerni, s odasorozni hazánk története ragyogóbb lapjai közé.

Ünneptünk ma már nem politikai ünnep, hanem a kegyelet ünnepe. Emlékét ünnepli minden igaz honfi azon nagy eseményeknek, melyek népünk, nemzetünk sorsát megváltoztatták, s örökké élő emlékét azon hős nemzeti hadsereg tagjainak, kik érettünk küzdöttek, vértettek, s áldozatukkal lehetővé tették, hogy a szabadság, egyenlőség, testvériség eszméje fáklakép világíthatja meg a nemzet alkotandó műveit.

K. Weress Sándor.

Tisza László.

Borosjenői Tisza Lajosnak és széki gróf Teleki Juliánának legidősebb fia 1829-ik évi június 27-ik napján született Bihar megyében Nagy-Váradon.

AZ „ARANYOSVIDÉK“ TÁRCZÁJA.

M Á R C Z I U S 1 5.

A mely ünnep negyvennégy éve volt,
 Ezt ünnepeljük meg ma szerteszét,
 Feledve mindent, a mi gyászt hozott,
 S a multat, melynek képe oly setét . . .
 Oh félre hát te rút pártzenvedély,
 Hisz nem te hívtál bennünket ide, —
 Az eszme hitt, a mely örökre él
 S a szent szabadság drága érzete.

Elmondjam-e, mi történt e napon?
 Mint ifjabb ember, jobb, ha hallgatok,
 Beszéljenek, kik akkor éltenek,
 A sír szélén álló ősz bajnokok;
 Mondják el ők, mi volt e nap nekünk;
 Mert hogyha ők csak pár szót szólnak,
 Nem lesz közöttünk ifju nemzedék,
 Ki meg nem érti, mit jelent e nap.

Mondják el ők, hogy a történelem
 Alig mutat fel szebb s dicsőbb napot,
 Mint ez, mely a szoros békókba zárt
 Sajtó előtt szabad utat nyitott;

Mely a szabadság, a testvériség,
 S egyenlőség szent elvét hirdeté,
 S szétzúzva a zsarnok bilincseket
 A rabszolgát is emberré tevé.

Mondják el ők, hogy e dicső napon
 Hangzottak el az isteni szavak,
 Melyek szerint imádni Istenét
 Mindenkinek s még nyiltan is szabad;
 Hogy már a név s családi származás
 Nem érdem, — csak hiu, csalóka fény,
 És a hazának egykép gyermeke
 A dúsgazdag, s földhöz tapadt szegény.

Mondják el ők, hogy e nap vitta ki,
 Mit minden jó magyar szívből kívánt,
 Hogy együtt sír, s együtt gyönyörködik
 A nemzettel a koronás király; —
 Mondják el ők, ha fel nem virrad a
 Negyvennyolcznak márczius Idusa
 Nem egyesül e hős tettekkel és
 Fényes multtal dicsekvő két haza.

Mondják el ők, hogy mindazt fellelék
 Mi bennünket csak boldoggá tehet,
 Hogy a szabadság nem várt édeit
 Irigylük tőlünk minden nemzetek.

Mondják el ők, s ha véget ér szavuk,
 Mi zengjük rá a legszebb glóriát:
 Felséges Ur! hatalmas Istenünk!
 Tedd boldoggá örökre a hazát!

OREL GÉZA.

Bem tábornokról.

Kolozsvárt laktam 1848 telén, — beszéli
 közszeretben álló volt főispánunk báró Ke-
 mény György, nem jó kedvemből, hanem a
 legnyomasztóbb kényszerűségből, mert birto-
 kaim feldulva voltak, s valamennyiben a fel-
 kelt román nép garázdálkodott, és én szeretett
 nőmmel, s öt apró gyermekemmel csak a jó
 Isten tudja mint éltem egy napról a másra.

Egy alkalommal eladás végett gazdagon
 kiállított selyem női ruhát hozott hozzánk egy
 cigánynő, s bár olcsón kínálta, képzelhetni,
 hogy nem igen kaptunk a vásáron.

A cigánynő aztán elbeszélte, hogy a
 ruha a gr. Saint-Quentin volt osztrák őrnagy
 özvegyéé, ki most betegen fekszik, s oly nél-
 kültözések közt van, hogy kénytelen butorait,
 ruháit áruba bocsátani.

A családot, melynek az özvegy tagja

Ifjúkori tanulmányait otthon végezte, kitűnő vizsgáit részint a debreczeni ev. ref. kollegiumban, részint a budapesti tudomány-egyetemen tette le.

Szülői szintugy, mint nevelője azokhoz tartoztak, kik már akkor átértették, hogy a szellemi erő művelése mellett a test gyakorlása, ügyesítése s edzése is elkerülhetetlenül szükséges s így Tisza László már igen fiatal korában kitűnő tornász, vivó, úszó, tánczos, lovas és lövésszé nevelődven, egyesítette mindazokat a tulajdonokat, előnyöket, melyek feltétlenül szolgálnak úgy az ifju-, mint a férfi-korban a kiválóbb pályának és szereplésnek, milyen nekje jutott.

Husz éves korát el sem érve, 1848. márcziusban mint királyi ítélő-táblai jurátus, a budapesti nemzetőrsgbe lépett és gróf Almásy György századába osztatott be hadnagyi minőségben s e véderő tökéletesebb szervezése alkalmával a fővárosi gyalog nemzetőrsg segédtisztjévé választatott, s egyúttal főhadnagyi rangot nyert, polgári minőségül Klauzál Gábor alatt a földmívelési miniszteriumban mint segédfogalmazó tett szolgálatot.

István főherczegnek nádori körútjában magára vonta figyelmét az ambiciozus és tehetséges ifju s a Nádor huszárokhoz hadapróddá nevezte ki s el is ment Prágába ezredéhez, de miután látta, hogy ennek az ezrednek bár előbből már elrendelve volt, hazajövele nem volt remélhető, ezredese engedelméből atyja s Kálmán és Lajos fivéreiével pár heti útra Németországba ment. Ez idő alatt történt, hogy István főherczeg hazánkat elhagyta.

Utjáról atyjával hazatérve, a Parendorf alatt a császári haderővel szemben táborban állott Miklós orosz czár nevével viselte 9-ik huszár-ezredbe lépett mint közlegény. Csakhamar hadnaggyá léptettetett elő s mint ilyen Perczel Mór tábornok seregébe, Gáspár András emlíett ezredbeli ezredes és dandárparancsnok mellé rendeltetett s ott azonnal a segédtiszt minőségbeni alkalmaztatással lett kitüntetve. E minőségben részt vett Perczel tábornok styriai hadjáratának minden műveletében, míg a hazai viszonyok s a hadsereg feladatának napról-napra komorabbá változtával e hadsereg is visszavonulni rendeltetvén, 1848. decz. 30-án hazánk ez időbeli hadi történelmének eléggé emlékezetes lapját képező, Moór alatt vívott csatában 17 vágásból eredt 35 sebbel terhelten a küzdőterem maradt.

Nem egyszer olvashattuk, nagy hadjáratok eseteiben megtörténik, hogy az emberi nehéz sors még az ellenség szívében is részvétet gerjeszt, Tisza Lászlót is, miután a jó szomszéd horvátok Jellasich táborából a dermesztő 18 foknyi hidegben az ingig mindentől kivételkették, kezeiről még a rongyos keztyűjét is lehúzták, császári hadseregbeli tisztnek

volt, s magát az özvegyet is jól ismertem a korábbi időből, s feleségemmel abban állapotunk meg, hogy segítenünk kell rajta, s mivel nekünk módunk nincs, Bem tábornok utján, ki akkor éppen Kolozsvártt volt.

Saint-Quentin gróf az erdélyi osztrák hadsereg egyik legtehetségesebb tisztje volt; ott esett el Csucsánál, a XI-ik zászlóalj golyózáporától, midőn az osztrák lovasság élén ágyuinkat megrohanta, s a nála volt mintegy 10,000 frtra menő pénze is odaveszett. Ott van eltemetve Bánff-Hunyadon.

Igy történhetett, hogy ifju szép nejét, nem sejtve, hogy utoljára bucsuzik tőle, kevés pénzzel hagyta hátra Kolozsvártt, s az akkori zavargos időben nem igen lehetett egy magános nőnek hosszú utra indulni, vagy rokonai helyzetéről tudósítani.

Bem tábornokhoz mentem tehát, s előadtam a szerencsétlen asszony helyzetét, mire ő segédtisztjének, kinek nevével megfeledeztem, azonnal rendelkezett, hogy vigyen az özvegynek 200 p. forintot, s tudja meg tőle, mit tehet érte.

Én is elmentem a hadsegéddel, s ös-

csakhamar felszedették s a városba biztos helyre vitették a fiatal hőst.

Hazánk oly gazdag a közel 1000 éves fennállásáért átszenvedett küzdelmében megújult új s ismét új és szebbnél-szebb, áldozattól sem ment hős tetteiben, 1848—49-ki küzdelme is így-amugy le van írva; engedje meg mégis jóságosan olvasóm, ha mint emez események csekély részese, visszamerengve, hűledező emlékezetemből e napról valami keveset elmondhassak.

Perczel tábornok fővezéri rendeletnél fogva visszavonulóban volt Styriából s eljutott vala Moórig, csak kinos megerőtetéssel birt volna seregével tétlenül az ellenség orra előtt állomásról-állomásra menetelni a nélkül, hogy vele meg ne mérkőzzék. Törzskara — bár nem könnyen — reá birta volt, hogy a felsőbb parancsnak engedve, Moórnál ne álljon meg, hanem Csányi László, az örökre felejthetetlen emlékü hazafi egyetértésére intó levelei szerint is gyors menetekben a főszereggel egyesülni iparkodjék, ki is volt adva a parancsolat a tovább-vonulásra Buda felé, az ágyuk lovait kezdték is már befogni, mikor Schulcz főhadnagy, mint futár érkezve Moóra, hozta a tábornokhoz Kossuth Lajos ama végzetes rendeletét, mely körülbelől ennyiből állott: „Moór oly fontos stratégiai pont, hogy azt ütközet nélkül feladni nem szabad.”

Rögtön összeült a haditanács; de hasztalan figyelmeztette az, hogy Görgei visszavonuló serege mellett lehetetlen Moór alatt dicsőséget aratni, hasztalan figyelmeztette ez előreláthatólag bekövetkezhető széthullási veszedelemre, a tábornok Miklós ezredes fivére által is ösztönözve, a további visszavonulásra többé reá birható nem volt azonnal még a haditanácstól rendeletforma felhívás ment Horváth János Miklós-huszár ezredbeli őrnaghoz, ki osztályával s egy zászlóalj honvéddel, meg egy ütes ágyuval Bodajkon, egy órai távolságban állott, hogy Moór alá siessen s az ágyuival és huszáraival ott is termett.

Itt Tisza Lászlónak a styriai hadjáratban már kitűnt mozgékonyasága s ébersége jutott megint előtérbe, neki jutván a feladat a reggeli homályban felállítani br. Meszén a István vezénylete alatt a még csak meg sem szemlélt (recognoscalt) terepen néhány századból, néhány ágyuval az első csatavonalat úgy, a hogy lehetett és megnyitni a csatárláncot. Visszatérve a városba, ennek megtörténtét a tábornoknak jelenté, a kis hadsereg is gyorsan állást foglalt s a csata az egész vonalon egyszerre megindult és Tisza László annak egész folyama alatt segéd- és nyargoncz-tiszt szolgálatokat teljesített, mi közben Gáspár ezredes látván a közel szemben álló dombon 3 császári vértés osztályt felállódni, Tiszát küldte a már a második csatavonalba érkezett Horváth őrnaghoz, hogy huszáraival s ágyui-

merve a grófnő büszkeségét, s irántunk gyűlöletét, abban állapotunk meg, hogy előbb én fogok vele szólni, egyelőre a pénzről mit sem említve, a tábornok segélye felajánlását közlöm vele.

Ott találtuk a Farkas-utcában levő lakásán, egy hiányosan butorozott szobában, bánat és betegségtől elhalványult arczeval, s első pilanatban megdöbbenőleg feltűnt, mily nagy mértékben szenved.

Előadtam a tábornok izenetét, mire ingerülten felugrott s ránk kiáltott:

Adjátok vissza férjemet! . . .

Ez természetesen oly kívánság volt, mit maga a tábornok sem teljesíthetett. Én csenditőleg tovább folytattam a beszélgetést, s a szárnysegéd is előadta, hogy ha kívánna a Besztercze körül állomásozó osztrák előőrsökig eljutni, Bem tábornok szívesen felajánlja segélyét.

Erre lassan-lassan lecsillapult, s könnyezve beszélt el, hogy a mi kevés megmaradt butora van, azt hátrahagyhatja egy bizalmas emberénél, s be kell vallja, hogy teljesen pénz nélkül van; ugyanazért ha a tábornok

val a Perczel hadserege szélső balszárnyát képező egy század császár-huszárok mellé állódjék, miután feltehető sem lehetett, hogy az egy század a vértések rohamát kiállhassa.

(Vége következik.)

Márczius 15. ünnepély.

A márczius 15. ünnepélyt rendező „állandó bizottság” f. évi márczius 1-én Velits Ödön elnökkel, s a szűkebb körű bizottsága márczius 6-án Dulló János elnökkel tartott gyűlést, előkészületeket teendők a szabadságharc és szabadság-eszmék megünneplésére. A következő megállapodások történtek: Tordavárosa miként tavaly, az idén is megünnepli lehető fénytel és méltósággal a nagy napot; még pedig szabad ég alatt, a piaczon felállítandó emelvényen. Emlékbeszéd tartásával, a „Talpra magyar,” s esetleg más hazafias versnek is elszavalásával, a dalárdák és zeneegylet közreműködésével. Megelőzőleg a vármegyeház előtti téren leend a gyűlékezés, innen ünnepélyes felvonulás a főtérre, a 48-as honvédekkel az élén, lobogókkal, dobászó és zene mellett. A bizottság most is a Jósika emléktáblára határozta el a perselyes gyűjtést. Itt emlíjük meg, hogy az „állandó bizottság” tagjai Jeney Károly tag pénzügyigazgató indítványára Kolozsvári Pál 48-as szegény honvéd dobos felöltöztetésére, illetve megtépett ruhájának ez alkalommal való kicserélésére a maga körében gyűjtést rendezett.

Továbbá a 48 tagu bizottságban Sándor János, Nagy Gyula és Betegh Miklós eltávozásával s a Lengyel Ádám halálával négy hely megüresedvén, helyükbe a bizottság Bartha Albert, Bergai József, Vincze Béla és Bölöni István urakat választotta meg.

A gyűléseken általános óhajként volt kifejezve, hogy úgy az egyesek, mint testületek a városban, igyekezzenek az ünnepély fényét emelni. Óhajandó volt ugyanis, hogy az üzleti boltok márczius 15-én bezárva legyenek, s a kinek csak van egy nemzeti lobogója, tűzze ki azt ablakába, vagy kapujára.

A szűkebb körű bizottság felszólító átiratokat küldött a dalárokhoz, zeneegyletnek, a 48-as honvédegyeletnek, a kereskedő társulathoz — szereplésre, vagy testületileg való megjelenésre híván fel, — általában megállapította részletesebb kivitelt, összeállítván a programot a közfelhívással együtt, mely a következőkből áll:

TISZTELT POLGÁRTÁRSÁK!

Emlékezés a népek életében a tényező. A mely nemzet nem emlékezik a multra, az nem gondol a jövőre. A mely nemzetnek nincs jövője, az nem él, csak teng. A multak hatalmas alkotásaira gondolva vissza alkotunk egy jobb jövőt, hittel reménnyel és szeretettel.

A régen kikiáltott „Szabadság, Egyenlőség, Testvériség” eszméi csak előfutárjai voltak

100 frt segélyt adna, s elkisértetné az osztrák táborig: köszönettel fogadná.

Ezt megígértük előre is, bár arra felhatalmazva nem voltunk, de még is megtettem, mert felbátorított arra Bem tábornok lovagias bánásmódja, midőn engem sem ismerve, azonnal segélyét ajánlotta fel egy védtelen nőnek volt légyen bár ellenségének özvegye.

És nem csalatkoztunk; mert Bem tábornok Saint-Quentin őrnagy özvegyét saját előfogatan szállította el — pénzzel ellátva a Beszterczénél álló osztrák előőrsökig, honnan mint később hallottam, övéihez szerencsésen megérkezett.

Évek előtt beszélte el ezt a derék főúr, közölni kívántuk, mert méltó világot vet ugva Bem tábornok, mint az elbeszélő nemes lelkiületére.

K. Weress Sándor.

a szebb politikának, társadalomnak, az általános művelődés-harcának. A harc szakadatlanul tart. A győzelem a jövő kérdése.

A kikiáltott szent eszméket évenként a magyar nemzet márczius 15-én ünnepli meg.

E márcz. 15-ki szabadság megünneplésére hívjuk fel városunknak minden rendű és rangu polgárságát.

Az ünnepély sorrendje:

1. Délután 2 órakor gyülekezés a vármegyeház előtti téren, 3 órakor ünnepélyes felvonulás a főtérre, az 1848-as honvédek vezetése és a tordai zenegylet indulója mellett. 2. A szózatot énekli a tordai dalkör. 3. A „Talpra magyar“-t szavalja Csipkés Ödön. 4. „Hymnus, előadja a tordai zene-egylet. 5. Emlékbeszéd, tartja Bartha Albert. 6. „A honfi imája“ énekli a polg. vegyes dalkör. 7. Szavaltat Ütő Sándortól. 8. „Szabadságda!“ előadja a tordai dalkör. 9. Induló, a zene-egylettől.

Az ünnepély alatt persely fog körülhordoztatni a Jósika M. emléktábla költsége javára adandó önkéntes a lománok befogadására. Torda, 1892. márczius 10.

A rendező-bizottság.

Felhívás

városunk iparosaihoz és egyletünk pártfogóihoz!

A tordai iparos-íffjak önk.- és betegsegélyző-egyletének választmánya nevében fölkérjük a nagyérd. közönséget — hogy minél számosabban lépjenek e nemes célú egyletbe ez év folyamára is, mert nagy hátrány reánk nézve, hogy míg má: szomszéd városokban, nemcsak hogy létesült, hanem még virágzik is az ily testvér-egylet: addig mi nálunk alakuló koráig is alig tudott eljutni: azonban, ha a társadalom felkarolja, érdeklődik iránta; ha így közös erővel működünk, s — ha hívó szavunk nem lesz üres hang a pusztában — akkor az egylet eléri célját és működése által hasznára lesz a társadalomnak, mit mindnyájunknak szívünkben óhajtanunk, hogy elmondhasuk: hogy ez egylet a hazaszeretet, polgári erényeket és művelődést fejleszti.

A tordai iparos-íffság önk.- és betegsegélyző-egylete magasztos feladatát, az iparos-íffság szellemi művelését és betegséggel sújtott tagjai szenvedésének enyhítését — immár 12 év óta gyakorolja oly lankadatlan buzgósággal, hogy városunk művelt közönsége nem egy ízben nyújtá számára az elismerés koszoruját.

Úgyünk a közművelődésnek és felebaráti szeretetnek szent ügye; azért bizton reméljük, hogy ismert nagylelkűségénél fogva, a midőn egyletünk felkért tagjai megjelennek szerény hajlékukban a már kibocsátott aláírási-ivekkel, őket szives figyelmére és pártfogására méltattja.

Tordán, 1892. márcz. 6-án tartott rendes választmányi üléséből.

Borbély György, Veress Elemér,
egyl. elnök. egyl. titkár.

IRODALOM és MŰVÉSZET.

Felhívás előfizetésre

Kovácsi Antal műveire.

Tisztelt olvasó!

A csak most elhunyt tanár, Kovácsi Antal műveit szándékozom kiadni, mert abban a hitben vagyok, hogy azt a veszteséget, a melyet volt barátai, tisztelői s különösen pedig tanítványai éreznek, most midőn a kedves ember, a nemes szívű emberbarát és a jó tanár nincsen többé, csakis megelevenedett szavai, újra elmondott gondolatai s mindig eredeti eszméi pótolhatják ki. Kovácsi Antal egy eredeti gondolkodású ember volt. Huszonkét éves

korában kezdette meg a nevelés terhes munkáját s éppen ötven esztendőig folytatta. Ha e hónapot megérte volna, meg kellett volna ünnepelelnünk e hosszú időt. O elköltözött, de eszméi megüli: ez ünnepet, ha azok, a kikhez e sorok intézvők, szintén úgy óhajtják.

Kovácsi Antal dolgozatait Boros György tanár ur gyűjtötte össze és rendezte sajtó alá s fogja ellátni a néhai életrajzával. A kiadásra összegyűjtött dolgozatok javarészen azokat a neveléstani és közoktatási kérdéseket tárgyalják, a melyek hazánkat az ötvenes évek óta foglalkoztatták, és ma is foglalkoztatják. Csaknem minden fontos tanügyi kérdés tárgyalva van.

A kötet a szerző arcképével 12—14 ivre fog terjedni s kiállítása izléses és gondos lesz, miről ezennel kezességet vállaltok.

Hogy vállalatom sikerre vezethessen, a tisztelt olvasó közönségnek ezennel előfizetést nyitok és kérem becses megrendelésüket alólírtóhoz vagy az „Unit Közlöny“ szerkesztőségéhez f. évi márczius 30-ig beküldeni. A mű előfizetési ára 1 trt 50 kr. lesz. Kolozsvárt, 1892 február hó.

Mély tisztelettel

HORATSIK JÁNOS
könyvkereskedő.

Petőfi „Nemzeti Dal“ a szabadság-szobor javára. Az 1849—49 Történelmi Lapok márczius 15-ik száma gazdag tartalommal. ünnepi kiadásban jelenik meg. Közölni fogja Petőfi „Nemzeti Dalát“ a „Talpra magyar“ azokkal a betűkkel a melyekkel az 1838 márczius 15-ik első lenyomat készült. Miután az eredeti lenyomat ritka ereklye számba megy, becses bir annak az eredeti betűkkel való után nyomása is. A Történelmi Lapok szerkesztősége, ha legalább 20 példányt megrendelnek, a márczius 15-ik ünnep rendező bizottságoknak készséggel bocsát e füzetekből 5 kr. utányomási és papír árban rendelkezésre bár mily mennyiséget abban az esetben, ha a füzeteket e hó 14-ig megrendelik és a megrendelt füzeteket példányonként 20 kr-ja a szabadság szoborjavára érték-sítik és a befolyt pénzo a kolozsvári márczius 15-ik bizottságnak beküldik, mely bizottságnak eddig már 2513 frt tőkéje van erre a célra. A füzet a nemzeti dalon kívül ismerteti fogja a márcziusi napok ifju Demosthenesének, Vasváriának a képét, egy képet a népgyűlésről a nemzeti muzeum előtt s 16 oldalon több érdekes leírást. A megrendelés posta utalványon az „1848—49 Történelmi Lapok“ Kolozsvárt czim alatt teendő.

H I R E K.

— **Uj bíró.** A helybeli kir. járásbírósnál megürült albirói állomásra Laffel Lajos kir. törvényszéki jegyző neveztetett ki; gratulálunk a gyors előhaladáshoz.

— **Kormos Elemér** aljárái kir. járásbírósi aljegyző törvényszékünkhöz jegyzővé neveztetett ki. A mily mértékben stagnált eddig törvényszékünk tekintetben a személyi mozgalom terén az újabb időben ép oly sok változás van, s hisszük, hogy az ügyforgalom előnyére lesz.

— **Hubai Jenő** és **Bodó Alajos** f. hó 29-én megtartandó koncertjére nagyban folynak az előkészületek. Az előleges teendők intézésével Heltmann Lajos, Pozsoni Antal, Nagy Béla, Gáál László, Fekete Ferencz és Velics Károly bizattak meg. Az előadásra már is tömeges előjegyzés irattott alá.

— **Az erdélyrészi magyar társadalom** ez megmozdult a felvidéki inségesek segélyezésére. Városunkban Dr. Damokos Andor h. főszolgabíró kezdeményezésére Márczius 15-re a volt kaszinó helyiségében hagversenyel egybekötött tánczestély rendezése ment határozatba, s mint az előzetes mozgalmakból kivehető, a kik megjelennek előreláthatólag jól fogttak mulatni. Műsor: 1. Ének. Előadja a helybeli dalkör. 2. Szavaltat. 3. Magyar népdalok. Hegedűn előadja Fekete Ferencz, zongorán kíséri Damokos Andor. 4. Felolvasás. Előadja Wolenszky Gyula. 5. Magyar népdalok. Zongorán előadja Szentkirályiné Csongvay Anna. 6. Ének. Előadja a dalkör. — Belépti díj 50 kr. Kezdete este 8 órakor.

— **Közigazgatási bizottsági ülés** a vármegyén, és városi közgyűlés volt f. hó 9-én megyénk székhelyén. Az érdekes tárgyalásokról térszűke miatt csak jövő számunkban referálhatunk.

— **Márczius 15-ét** a helybeli iparos-íffság helyiségében is megünneplik, s ez alkalommal változatos műsorral: 1. Ének, az iparos vegyesdalárda által, 2. Felolvasás, tartja Borbély György egyl. elnök, 3. Szavaltat „Talpra magyar“ Csizvási Károly által, 4. Felolvasás, tartja Veress Elemér egyleti titkár, 5. Szavaltat, Drenyovszki András által, 6. Szavaltat: Balázs Ida k. a. 7. Szavaltat: Plavetz János, 8. Szavaltat: Viski Erzsik. a. 9. Szavaltat: Vurum Miklós, 10. Induló: énekli az iparos-vegyesdalárda. Műsor végével egy házas jellegű tánczestély rendeztetik melyre az egylet tagjai s az érdeklődő közönséget tesztelettel meghívja a rendező-bizottság.

— **Beküldetett** a városi iparh. és az illetékes hatóságok figyelmébe ajánljuk az alábbi esetet, mely élénken illusztrálja a cellulosegyár alkalmazottaival szemben használni szokott bánásmódot. Reiter Mátyás gépész panasolja, hogy a cellulosegyárban 45 frt havi fizetéssel szerződötven, Felső-Ausztriából, Geiseen községéből, nevével és 6 gyermekével, Tordára költözött. Hegyi Simon házához, Nagymalom utca 42-ik szám alá. Nagyesaládú és szegény ember lévén 14 éves fiát: Ferenczet is felvettette a gyárba, napi 35 krajczár díjjal mellett; a papír préshez vették fel, de takarékosági szempontból — drágább munkás alkalmazását kikerülendő — a gépeknél is alkalmazták, s kellő felügyelet és gondosság hiányában, a fiu karját a gép február hóban eltörte, úgy hogy azóta állandóan munkaképtelen. A szerencsétlenség megtörténvén, az igazgatóság azzal biztatta, hogy ne tegyen bünvádi feljelentést, mert anyagi kárpótlásban részesítik. A gépész egy hónapig türelmesen várt, és nem tett feljelentést, de az ígért kárpótlást nem kapván meg, türelmetlenkedni kezdett, és márczius 7-én kijelentette, hogy a bünvádi eljárással tovább már nem vár, mire az igazgató méregbe jöven a gyárból kilöködöste, s minden felmondás nélkül, a gyári alkalmazottak közül elbocsátotta, sem a hazájába visszautazásra uti költséget, sem a szerződésileg kikötött egy havi munkabért meg nem adva neki. A szegény külföldi ember panaszát a rendőrségnél feladta; de ott csak a bünyői részét vették jegyzőkönyvre, az iparhatóságra vonatkozó részét nem. — Azzal küldik Pontiusztól — Pilátusig s biztatják, hogy fogadjon ügyvédet; de mikor a szegény embernek, nevének és 6 gyermekének még a betevő falatja is hiányzik, és utiköltség hiányában, elmenni sem tud, talán csak mégis felvehetné a rendőrség a szóbeli panaszt is.

— **Pályázat.** Mező-Méhes központtal bíró, s nevezett községen kívül Mező-Sályi és Mező-Velkőr csoportosított községekből alakított körjegyzőség körjegyzői állása véglegesen megüresedvén, arra az 1886 XXII. t.-cz. 70. §. alapján ezennel pályázatot hirdetek. A mező-méhesi körjegyző javadalmazását vonatkozó községi szabályrendelet 400 frt évi fizetés és 200 frt mellékjárulékból állapították meg. Felhivatnak tehát mindazok, kik ezen állásra pályázni óhajtanak, hogy az 1883 I. t.-cz. 6. §. értelmében szabályosan felszerelt folyamodványaikat nálam folyó hó 29-ig bezárólag föltétlenül nyujtsak be. A választás Mező-Méhesen ugyancsak folyó hó 31-én d. e 10 órakor tartatik a község házában. M. Ludas, 1892. márcz. 3-án. **BETEGH MIKLÓS,** főszolgabíró.

VARMEGYEI RENDELETEK.

Torda-Aranyos vármegye alispánjától.

Szám. 1731—1892.

Törvényhatósági bizottságunk folyó évi február hó 23-án tartott rendkívüli közgyűlésében, 16. k. b. jegyzőkönyvi sorszám a. határozatával a kihágási ügyekben való eljárásra a szolgabíró urakat felhatalmazván, köteleseggemné tette, hogy az 1879. évi XXXI. t.-czikk 125. §-ban foglalt esküt vegyem be; felhívom, hogy az eskü letételére folyó évi márczius hó 24-től kezdődőleg bár melyik napon nálam jelentkezzenek.

Torda, 1892. márcz. hó 4-én.

Alispán helyett:

NAGY OLIVÉR, h. főjegyző.

Máskolat. Kereskedelemügyi m. kir. minister.

10540. sz.

I.

Valamennyi magyarországi vármegye közönségének.

Az 1890. évi I. t.-cz. 49. §-ának az igás községi közmunka alóli mentességeket tárgyzó d) pontja értelmében igás közmunka alól felmentvők: „azok, kik a hadsereg, illetve honvédségtől használatra kincstári lovakat vettek ki, ezen kincstári lovak után addig, míg az e részben érvényes határozatok, vagy a kiállított térítvány értelmében ezen lovak korlátlan tulajdonukba át nem mentek.”

Tekintettel a törvény eme céljaiban a hadügyi kormányzatra nézve fontos intézkedésére, felhivom a vármegye közönségét, miszerint gondoskodjék, hogy az említett kincstári lovak tekintetében biztosított közmunka-mentesség mindenkor alkalmaztassék, illetve a törvény határozmány figyelmen kívül ne hagyassék.

Budapest, 1892. február hó 22-én

BAROSS s. k.

Szám 1752—1892.

Valamennyi főszolgabíró és városi tanácsnak.

A fenti ministeri körrendelet hivatalos másolatban tudomás és ahoz leendő alkalmazkodás végett Czimnek kiadom.

Torda, 1892. márczius hó 4-én.

Alispán helyett:

NAGY OLIVÉR. h. főjegyző.

Sz. 320.

1892. tkvi

Arverési hirdetményi kivonat.

A tordai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a tordai kiségitő takarékpénztár végrehajthatónak, Purkár Juon végrehajtást szenvedő elleni 10) frt tőkekövelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a tordai kir. törvényszék (a felvinczi kir. járásbíróság területén lévő Mohács község határán fekvő a mohácsi 194. sz. tjkvb n A-|1-17 rdsz alatt foglalt ingatlanokra az 1881. évi LX t.-cz 156. §. alapján az árverést 430 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1892. évi május hó 10-ik napján d. e. 9 orakor Mohács község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan vételárának 10%-át vagyis 43 frtot o. é készpénzben, vagy az 1881 LX. t.-cz 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a két igazságügyministeri rendelet 8-ik §-ban, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénzvek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Tordán, 1892. évi január 14. én.

A tordai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságtól.

Solymosi Miklós,

kir. törvényszéki bíró.

A legújabb és legolcsóbb

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

MAGYAR UJSÁG.

Lapiulajdonos:

Dr. FENYVESSY FERENC orsz. képviselő.

Előfizetési árak: Egész évre . . . 12 frt.
Félévre 6 frt.
Negyedévre 3 frt.

A „Magyar Ujság” kiadóhivatala egész éves és féléves előfizetőinek azt az állandó kedvezményt nyújtja, hogy a „Magyar Ujság”

VALAMENNYI SORSJEGYEIRE,

melyek Magyarország és Ausztria összes törvényesen engedél ezett sorsjegyeinek két csoportjából állanak és a Magyar Ieszámitoló és Pénzváltóbanknál letétbe helyeztetek, játszanak és évenként és csoportonként 65, tehát **130 huzásban** részesülnek és csoportonként $3\frac{1}{3}$, tehát összesen

7 millió nyereményre játszanak.

A felosztás úgy történik, hogy a „Magyar Ujság” mindazon esetben, melyben valamelyik sorsjegyre kihuzatik, a nyereményösszeg felét előfizetőinek engedi át, oly formán, hogy egyik budapesti kir. közjegyző előtt egész éves sorából 30, s féléves előfizetőiből 20 sorsoltatik ki. Ezen 50 előfizető között osztatik szét az egész nyeremény f-le

Mutatványszámokat ivánatra i gyen küld a

„MAGYAR UJSÁG”

kiadóhivatala.

3-4

Budapest, IV. Granát-s-utca 1. sz.

Tisztelettel van szerencsém a helybeli és vidéki urak becses tudomására hozni, hogy több év óta fennálló, jó hírnévnek örvendő

FÉRFI SZABÁSZATI-MŰTERMEMET

főtér r. kath. plebánia-épületbe helyeztem át,

együttal szives tndomásukra hozom, hogy műtermemet kivált a Tavaszi és Nyári idényre tetemes honi és külföldi ruha-szövetekkel rendeztem be, melyet személyes bevásárlásaim folytán a szövetek minőségéről és a ruhák készítéséért teljes felelősséget vállalok.

Végül megjegyezni kívánom, hogy a nem tölem vásárolt szövetek megkésztését is készséggel elfogadom s főtörekvésem: mindenkor a PONTOSSÁG, JUTÁNYOS ÁR és az UJ-DIVAT.

Szives pártfogásukat kérve vagyok

kiváló tisztelettel

Bartha János,

férfi-szabó.

10—

FRENKEL H. czipész-üzlete és lábbeli raktára.

TORDA. (Főtér).

Ajánlja dúsan felszerelt saját készítésű FÉRFI-, NŐI- és GYERMEK-CZIPÓ RAKTÁRÁT, hol jutányos árban a legújabb szabás- és divat szerinti tartós czipők kaphatók.

FÉRFI-CZIPŐK:

Sima borju-bőr 5 frt — 5.50.
Boritott zerge betét 5 frt 50 6.—
Boritott keztyűbőr 6 frt — 6.50.
Salonlack keztyű-betét 6 frt — 6.50.
Férfi kapcsos topán — frt — 7.—
Zerge fél — frt — 4.—
Keztyű, vagy S. lack egy frttal drágább.

NŐI-CZIPŐK:

Sima zerge 3.80—4.50.
Bixmarek alakban 4.50.
Zerge betétes 4.20—4.60.
Salonlack keztyű-betét 4.50—5.—
Orosz-lack betétes kapli 4.80—5.20.
Lasztin fél 2.80—3.50.
Egész lasztin 3.80—4.50.

GYERMEK,

leány, valamint erős

FIU-CZIPŐK

többféle alakban

A LEGJUTÁNYOSAB

— ÁRBAN. —

Bőrkamásli 2 frt 80 krtól 3 frt 20 krig. **Galosni** 2 frt 80 krtól 3 frt 20 krig. Női és gyermek olcsóbb. Finom francia **üveglack** bőrkenőcs 40 kr.

Mértékutáni megrendelések közönséges és finomabb, valamint különleges bőrből mindenféle alakban, gyorsan és pontosan teljesítetnek. Aranypor, fekete Schevraux, szatin és színes bőrczipők finom kivitelben.

Szives pártfogásért esd

Egy tanuló felvétetik.

kiváló tisztelettel

FRENKEL H.

3-4

H I R D E T É S E K

felvételnek

az „ARANYOSVIDÉK” kiadóhivatalában

Hid-utca 32. szám.